

nejsou po právu a že exekuce na toto spoluvlastnictví dlužnice jest nepřipustná. Žaloba ta jest žalobou po rozumu § 39 čís. 5 ex. ř. a je podle § 42 čís. 5 ex. ř. důvodem pro odklad exekuce. Podle § 44 prvý odstavec ex. ř. nelze ovšem odklad exekuce povolit, může-li exekuce býti počata nebo dále vedena, aniž by s tím pro toho, kdo žádá za odklad, spojeno bylo nebezpečství majetkové újmy nenahraditelné nebo těžce napravitelné. Nelze přisvědčiti názoru rekursního soudu, že tohoto nebezpečí pro stěžovatele není, poněvadž jako následující knihovní věřitel má právo odporovati příkázání pohledávky vymáhajícího věřitele a tím zaplacení z výtěžku oddáliti až do rozhodnutí sporu. Nebezpečí škody nenahraditelné neb těžce napravitelné hrozí stěžovateli, jak správně uplatňuje, z toho, že vymáhající věřitel vede exekuci na ideelní část nemovitostí dlužnice a právě z toho prýští podle zkušenosti svrchované nebezpečí, že za ideelní část nemovitostí při dražbě bude docílen výtěžek pod odhadní cenou a že takto dojde k tomu, že se na větší počet následujících knihovních věřitelů, a to i na stěžovatele nedostane z rozvržené rozdělovací podstaty. Toto nebezpečí nebylo by lze odvrátiti odporem proti příkázání přihlášené pohledávky vymáhajícího věřitele z rozdělovací podstaty, poněvadž tkví v nižším dražebním výtěžku. Návrh stěžovatelův na odklad exekuce až do pravoplatného rozhodnutí zahájeného sporu jest tudíž podle §§ 42 a 44 ex. ř. odůvodněn. Bylo proto vyhověti dovolacímu rekursu a obnoviti usnesení soudu prvé stolice odklad povolující. Než nelze upříti důvodnost obavě vymáhajícího věřitele v rekursu, že by odklad exekuce mohl ohroziti jeho uspokojení, a proto dovolací soud po rozumu ustanovení druhého odstavce § 44 ex. ř. činí povolení odkladu závislým na tom, že stěžovatel, jenž za odklad žádá, složí k zajištění vymáhajícího věřitele na soudě 25.000 Kč, kterážto jistota jeví se býti přiměřenou škodě hrozící vymáhajícímu věřiteli z odkladu exekuce.

Čís. 9449.

Jde o případ § 105 ústavní listiny, rozhodl-li správní úřad o náhradě škody podle §§ 46 a 47 rybářského zákona ze dne 6. června 1895, čís. 62 z. zák. pro Moravu na rok 1896.

»Náprava pořadem práva« ve smyslu § 105 úst. list. znamená, že řádné soudy zcela samostatně rozhodují o tom, zda a pokud jest po právu nárok, nejsouce nijak vázány výsledky správního řízení.

(Rozh. ze dne 7. prosince 1929, R II 392/29.)

Výměrem okresního úřadu v T. na Moravě bylo uloženo žalující společnosti, by zaplatila žalovanému rybářskému spolku 15.000 Kč jako náhradu za škodu na rybách, způsobenou vypouštěním znečištěných vod z podniku žalobkyně. V žalobě, o niž tu jde, navrhla žalobkyně, by »podle § 20 rybářského zákona moravského čís. 62 z roku 1896 z. zák. byla žalovaná strana vyzvána, by, chce-li uplatňovati za domněle její (žalující akciové společnosti) vinou způsobenou záhubu svých ryb proti

ní své nároky z důvodu náhrady škody, učinila tak pořadem práva, ježto právo vyplývající jí z výměru okresního úřadu v T. ze dne 13. února 1929 tímto jejím (žalobkyniným) podáním přestalo pozůstávati.« Teprve pro případ, že by tomuto jejímu návrhu nebylo přiznáno oprávnění, navrhla žalobkyně z opatrnosti vydání tohoto rozsudku. »Zjišťuje se, že právo vyplývající žalované straně z výměru okresního úřadu v T. ze dne 13. února 1929 nepozůstává.« Procesní soud první stolice rozhodl zamítavě o návrhu učiněném na prvním místě, ve věci samé pak uznal podle žaloby, že se zjišťuje, že právo vyplývající žalované z výměru okresního úřadu v T. ze dne 13. února 1929 nepozůstává. K odvolání žalovaného odvolací soud napadený rozsudek zrušil a vrátil věc prvému soudu, by, vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl. Důvody: Věc patří na pořad práva. To vysvítá z § 47 (1) rybářského zákona ze dne 6. června 1895, čís. 62 ř. zák., neboť zákon ten výslovně stanoví, že ti, kdož se s rozhodnutím správního úřadu nespokojí, mají nastoupiti pořad práva. Odvolací soud neshledává nesprávné posouzení v tom, že první soudce nedbal ustanovení § 20 ryb. zák., podle něhož má soudce dříve v nesporném řízení jednati a teprve stanoviti, kdo má vystoupiti jako žalobce, a dáti lhůtu k podání žaloby. Žalobce prý žádal, by byla žalovanému přiřknuta úloha žalobce, a soud návrhu tomu nevyhověl bez udání důvodu. Postup podle § 20 ryb. zák. je míněn jen, jde-li o placení pachtovného, nikoliv však o náhradu škody. První soudce správně poukázal k § 20 ryb. zák. a tím své rozhodnutí náležitě odůvodnil. Že žalovaný, chce-li nyní svůj nárok uplatňovati, musí tak učiniti pořadem práva, vyplývá jasně z ustanovení § 47 ryb. zák., jak již shora uvedeno, a není třeba, by tato otázka byla rozhodována teprve sporem. Jest proto první nárok žalobní neodůvodněný. Eventuelní, druhý nárok žalobní, by bylo zjištěno, že žalovanému právo, vyplývající z výměru okresního úřadu, žalovanému nepřísluší, nedošel u I. soudce vůbec vyřízení. To první soudce v důvodech rozsudku sám uznává, uváděje, že o tomto právu musí býti rozhodnuto teprve soudem. Že nárok pro žalovaného z výměru okresního úřadu vyplývající není vykonatelný, jest zjištěno tím, že nastoupil žalující žalobou cestu právní a že to okresnímu úřadu oznámil. Není proto zapotřebí, by tuto skutečnost soud teprve rozsudkem zjišťoval. Podal-li žalobce žalobu zjišťovací, domáhá se tím zjištění rozsudkem ve smyslu § 228 c. ř. s., že nárok žalovaného na náhradu za uhynutí ryb není vůbec po právu. Strana žalující vede o svém tvrzení v žalobě důkazy. Soud se do řešení věci vůbec nepustil a proto je jeho řízení kusé a vadné. Nebyly tedy návrhy ve věci samé úplně vyřízeny, řízení trpí podstatnými vadami, které zabránily důkladné vysvětlení a řádné posouzení rozepře a skutkové okolnosti, které jsou rozhodnými, nebyly v první stolici ani na přetřes vzaty (§ 496 čís. 1—3 c. ř. s.). Bylo proto podle § 499 c. ř. s. rozepři procesnímu soudu první stolice vrátiti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Soud první stolice o návrhu na prvním místě rozhodl zamítavě a pojal toto rozhodnutí do rozsudku, který vynesl současně ve věci samé.

Proti tomuto rozhodnutí nepodala žalobkyně opravné prostředky. Tudíž nastal případ, že vlastní žalobní prosba stala se aktuální, a není závady, by se opravné stolice neobíraly rozhodnutím ve věci samé. Jde o škodu vzniklou tím, že ryby pohynuly vypouštěním znečištěných vod z podniku žalobkyně. Podle §§ 46 a 47 rybářského zákona ze dne 6. června 1895, čís. 62 z. zák. z roku 1896 pro Moravu jest politický úřad první stolice povolán, by rozhodl o náhradě takovéto škody; z rozhodnutí tohoto úřadu nelze se odvolati k vyšší politické stolici (důvody tohoto omezení pořadu stolic viz v Kasererově sbírce »Oesterreichische Gesetze mit Materialien«, svazek XXXIX str. 18), ale za to má politický úřad první stolice ve svém rozhodnutí ustanoviti lhůtu nejméně třicetidenní, v níž ti, kdo nejsou spokojeni s rozhodnutím, mají nastoupiti pořad právní a ohlásiti to úřadu. Jest tu tedy jeden z případů § 105 ústavní listiny, v němž úřad správní podle zvláštního zákona jest povolán rozhodovati o nárocích soukromoprávních. Podle cit. § 105 jest straně takovýmto rozhodnutím dotčené volno po vyčerpání opravných prostředků dovolávati se »nápravy pořadem práva«. Zmíněný § 105 ústavní listiny jest proveden zákonem ze dne 15. října 1925, čís. 217 sb. z. a n. Podle § 1 tohoto zákona lze se nápravy domáhati žalobou, anebo jde-li o nárok náležející podle své povahy k řízení ve věcech nesporných, návrhem na zahájení nesporného řízení. V druhém a třetím odstavci téhož § jest stanoveno, jakou žalobou jest sporné řízení zahájiti. Byl-li rozhodnutím správního úřadu přiznán straně uplatněný nárok, ať zcela nebo z části, může strana tím dotčená domáhati se zápornou určovací žalobou výroku, že nárok uznaný rozhodnutím správního úřadu není po právu vůbec nebo z části. Byl-li však nárok správním úřadem zamítnut ať zcela nebo z části, může se ho strana domáhati žalobou o určení nebo o plnění zcela nebo z části. Jest si nyní ujasniti, co rozuměti jest výrazem »náprava pořadem práva«. Jak ze zákona a z jeho motivů plyne, nejsou řádné soudy nějakými odvolacími stolicemi proti rozhodnutím správních úřadů a nejsou povolány k tomu, by formálně přezkoumávaly, měnily nebo rušily úkony správních úřadů, nýbrž »náprava pořadem práva« znamená, že řádné soudy zcela samostatně rozhodují o tom, existuje-li a pokud soukromoprávní nárok čili nic, nejsouce nikterak vázány výsledky řízení provedeného před správními úřady. Ve zprávě ústavně právního výboru senátu Národního Shromáždění tisk č. 2167 z 1925 bylo zdůrazněno, že ono řízení u řádných soudů jest řízením úplně novým, při němž soud zcela samostatně a neodvisle od řízení správního provádí skutková zjištění a důkazy tak, jakoby se správní úřad s věcí vůbec nebyl zabýval. I kdyby tedy některý ze zákonů v § 105 úst. list. míněných přímo předpisoval, že řádný soud má přezkoumávati platnost správního úkonu a jej zrušiti nebo měniti, byla by taková norma zrušena § 105 úst. list. a zákonem čís. 217/25. Nelze proto sdíleti názor soudu první stolice, že ve sporu, o nějž jde, má soud jen »zjistiti«, že výměr politického úřadu o náhradě škody nevešel v pravomoc a neplatí proto, že strana s tímto výměrem nespokojená včas nastoupila cestu práva a o tom vyrozuměla okresní úřad a že o věci se teprve musí rozhodnouti soudem, rozumějš v samostatném sporu. Neprávem proto domáhá se stěžovatelka toho, by věc byla po-

souzena s právního stanoviska soudem prvé stolice vysloveného. Naopak odvolací soud zcela správně dovodil, že jest na základě žalobní prosby, tak jak ji žalobkyně upravila (§ 226 c. ř. s.), jednati již ve sporu, o nějž jde, po rozumu § 228 c. ř. s. o tom, zda nárok rybářského spolku na náhradu škody ve výši 15.000 Kč zcela nebo z části jest po právu, a právem za tím účelem zrušil podle § 496 čís. 3 c. ř. s. rozsudek soudu prvé stolice.

Čís. 9450.

Jazyková otázka.

O lhůtách k podání stížností do rozhodnutí soudu ve věcech jazykových neplatí všeobecně předpisy nařízení o správním řízení ze dne 13. ledna 1928, čís. 8 sb. z. a n., najmě jeho §§ 36 a 75.

Pro dohlédací stížnosti podávané v oboru justiční správy včítají se dny poštovní dopravy do lhůty.

(Výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 7. prosince 1929, čís. 44.110/29, o němž uvědoměna strana rozhodnutím presidia nejvyššího soudu ze dne 12. prosince 1929, Pres. 1374/29.)

Rozhodnutím presidia nejvyššího soudu ze dne 9. listopadu 1929 byla zamítnuta jazyková stížnost do usnesení nejvyššího soudu ze dne 27. září 1929 jako opožděná. Ministerstvo spravedlnosti zamítlo stížnost.

Důvody:

Stěžovatelé berou v odpor rozhodnutí presidia nejvyššího soudu ze dne 9. listopadu 1929, č. j. Pres. 1233/29, jímž jejich jazyková stížnost na usnesení nejvyššího soudu v Brně z 27. září 1929, č. j. R II 323/29, byla s tím odůvodněním odmítnuta, že byla podána opožděně. Lhůta k podání stížnosti počala běžeti dnem 17. října 1929, t. j. dnem po dni doručení (16. října 1929) následujícím a stížnost došla teprve 2. listopadu 1929; poněvadž není ustanovení, že by se do lhůty k podání jazykové stížnosti neměly započítati dny poštovní dopravy, musí stížnost býti považována za opožděnou. Stěžovatelé popírají tento názor, dovouzíce, že § 7 jaz. zák. a čl. 96 jaz. nař. vedou svým zněním na to, že pro posouzení formální stránky jazykových sporů jsou rozhodny platné normy správního práva. Formální právo v oboru veřejné správy bylo nově upraveno vládním nařízením z 13. ledna 1928, čís. 8 Sb. z. a n. Stěžovatelé opírají pak v dalším o § 36 a § 75 cit. nař. názor, že stížnost k presidiu nejvyššího soudu byla podána včas a že tudíž rozhodnutí presidia nejvyššího soudu jest nesprávné. Proti správnosti zjištění skutkových, t. j. data doručení usnesení a dojití stížnosti, stížnost nic nenamítá. Ministerstvo spravedlnosti o stížnosti uvážilo toto: Názor, že o lhůtách daných k podání opravného prostředku ve věcech jazykových podle § 96 jaz. nař. platí všeobecně předpisy nařízení o správním řízení č. 8/1928 Sb. z. a n., zejména jeho § 36 a § 75, nemá podkladu, uváží-li